

Musik i Uppland 12 februari 2026

Foto: Mats Bäcker

Promenad till Brahms

Uppsala Kammarorkester
Tobias Ringborg, dirigent
Johan Dalene, violin

**MU
SIK**
I UPPLAND

Program

Britta Byström
f. 1977

A Walk to Brahms Violin Concerto (2023)

Johannes Brahms
1833-1897

Violinkonsert i D-dur op. 77 (1878)

Allegro non troppo

Adagio

Allegro giocoso, ma non troppo vivace

PAUS

Wolfgang Amadeus Mozart
1756-1791

Symfoni nr 41 i C-dur K.551 "Jupiter" (1788)

Allegro vivace

Andante cantabile

Menuetto. Allegretto-Trio

Finale. Molto allegro

Konserten beräknas pågå till ca 21.10

Uppsala Kammarorkester

Violin I

Fredrik Paulsson
Oscar Treitler
Dag Alin
Britta Swanberg
Anders Lagerqvist
Tomas Ebrelius
Monika Stanikowska

Violin II

Agata Kawa-Cajler
Elin Emtell Rubinsztejn
Anna Kroeker
Gabriele Freese
Catharina Ericsson
Staffan Olsson

Viola

Damon Taheri
Jonna Inge
Linda Swedrup
Caroline Waldemarsson

Violoncell

Per Hansen
Louise Agnani
Gunnar Jönsson
Maria Böhm

Kontrabas

Karin Hansson Lassen
Anna Hansson
Roger Bergman

Flöjt

Hanna Gustafsson
Viktoria Stenborg Lindström

Oboe

Maria Bolton
Jenny Hülphers

Klarinett

Lena Jonhäll
Jan-Erik Alm

Fagott

Berthold Grosse
Olivia Brisvall Rydqvist

Horn

Fredrik Dickfelt
Heléne Sikdal
Jonas Lindström
Britt Crafoord

Trumpet

Alexander Lindh
Paul Hägglöf

Pukor

Christer Ferngren

Tobias Ringborg, dirigent

Tobias Ringborg är lika framgångsrik i operahuset som på konsertestråden - som dirigent, solist och kammarmusiker. Karriären inleddes 1994 då han vann det prestigefyllda Solistpriset.

År 2000 inledde Tobias en karriär som dirigent, då han vann en dirigenttävling i Helsingborg, och har sedan dess framträtt med samtliga svenska och många skandinaviska orkestrar, ofta i den dubbla rollen som solist och dirigent.

Han hyser en livslång passion för opera och debuterade 2001 som operadirigent på Folkoperan, samma år vid Kungliga Operan i Stockholm och året efter vid Malmö Opera. Dirigerar även regelbundet ute i Europa och Australien. Under åren 2012-2015 var Tobias chefsdirigent för Dalasinfoniettan. Tobias Ringborg har tilldelats Herbert Blomstedts dirigentpris av Kungliga Musikaliska akademien, och 2011 invaldes han som ledamot av samma akademi.

Foto: Mats Bäcker

Johan Dalene, violin

Johan Dalene har redan som 25-åring, uppträtt med ledande orkestrar och i berömda konserthus såväl i Sverige som utomlands. Hans sätt att "få sin Stradivarius att sjunga mästerligt" (Le Monde), kombinerat med uppfriskande, ärlig musikalitet och förmågan att engagera både medmusiker och publik, har gett honom otaliga beundrare. 2019 vann Johan Dalene den prestigefyllda Carl Nielsen-tävlingen och 2022 utnämndes han till Gramophones Young Artist of the Year.

Efter att förra säsongen varit Artist-in-Residence med Royal Philharmonic Orchestra i London och säsongen dessförinnan med Royal Liverpool Philharmonic Orchestra och Gävle Symfoniorkester, arbetar Johan denna säsong med en mängd olika orkestrar.

Johan är exklusiv artist på skivbolaget BIS. Hans femte album, Souvenirs, tillsammans med pianist Peter Friis Johansson, innehåller bland annat musik av Tchaikovsky, Ravel och Amanda Maier-Röntgen och för fjärde gången belönades hans inspelning med "Editor's Choice" i Gramophone Magazine. Hans tidigare album med Nielsens och Sibelius violinkonserter, tillsammans med Kungliga filharmonikerna, fick toppbetyg i en mängd internationella tidskrifter och dessutom en svensk Grammis.

Johan Dalene spelar på en Stradivarius violin från 1725, "Duke of Cambridge", utlånad av Anders Sveaas' Almennyttige Fond.

Byström, Brahms och Mozart

En vandring med fyndiga citat

Britta Byström behöver knappast någon närmare presentation. Hon är sedan länge en klart lysande stjärna bland våra samtida tonsättare, även internationellt, med en rik produktion av orkestermusik, kammarmusik, opera och annan vokalmusik. Titlarna är gärna fantasieggande och väcker nyfikenhet. Litteratur, konst och inte minst annan musik är ofta viktiga inspirationskällor.

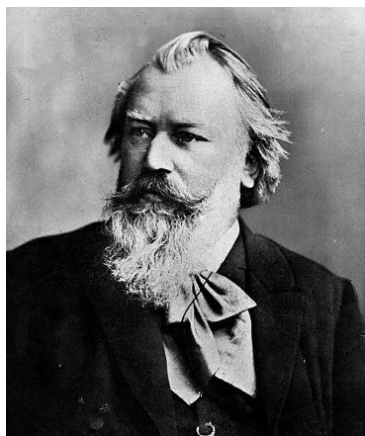
Listan med verktitlar som inleds med frasen "A Walk" har med tiden blivit lång: Det promeneras till tonsättare från Beethoven till Taube eller Tjajkovskij, till Berwaldhallen, Kungsbacka, Värmland eller rent av en högre sfär. Gemensamt för merparten "walks" är att de är parafraaser på verk av berömda tonsättare. *A Walk to Brahms Violin Concerto* är förstas ut på vandring till en av violinrepertoarens grundpelare, detta under av både formsäkerhet och skönhet. Allt med hjälp av Brittans fyndiga citatkonst då hon leker med olika små teman ur konsertens första sats, fastän här utan solist.

Ett mästerverk

Johannes Brahms verkar ofta ha blivit uppgiggad av sina semestrar, och fått extra skaparkraft under vad som egentligen skulle vara viloperioder. Sin första resa till Italien 1878 mindes han som några av sitt livs lyckligaste stunder. Samma år uppehöll han sig under sommaren i byn Pörtschach am Wörthersee i Kärnten i Österrike, en naturskön plats som tilltalade honom mycket och där styrka för arbetet med hans soliga andra symfoni hade hämtats året innan. Visserligen tröttnade han på orten redan året därpå, då tålmodet med mängden av turister där tog slut. Men nu 1878 var humöret på topp, och hans *Konsert för violin och orkester* kunde äntligen ta form.

Detta mästerverk föddes alltså under en lycklig stjärna, konserten hade varit på planeringsstadiet länge och skulle tillägnas den ungerska stjärnviolinisten Joseph Joachim, mycket nära vän till Brahms och en av sin tids absolut främsta på sitt instrument. Under komponerandet följde tonsättaren ett för honom vanligt mönster. Han efterfrågade ofta Joachims råd och synpunkter, men valde sedan att så gott som helt strunta i dem. Violinistens försök att mildra de betydande tekniska kraven hörsammades till exempel inte alls.

Brahms projekt med att skriva en uppföljare till sin första pianokonsert hade tillfälligt avbrutits, och skisserna hade lagts på hyllan så att han helt kunde ägna sig åt violinkonserten. Enligt planerna skulle denna andra pianokonsert bli fyrsatsig och tanken var nu att även violinkonserten skulle vara det, med ett adagio och ett scherzo i mitten.

Efter att satserna var färdiga ändrade han sig, och det underbara adagiot med sitt berömda oboesolo fick ersätta de båda mellansatserna. Trots att beslutet var Brahms eget var han inte nöjd med sin nya långsamma sats som alla älskar idag. I ett brev till Joachim kallar han adagiot för "klent" och menar att de kasserade satserna "naturligtvis var konsertens bästa". Violinkonsertens final bär en tydlig ungersk prägel, inte för första gången i Brahms verklista. Sannolikt var inspirationen här Joachims ursprung, han var född nära dagens slovakiska huvudstad Bratislava, en stad som då hade varit ungersk i mer än tusen år. Uruppförandet ägde rum i Leipzig på nyårsdagen 1879 med Gewandhausorkestern under tonsättarens ledning.

En liten epilog: Redan 1853 hade Brahms som ung turnerande pianist träffat Joachim i Hannover. Under sextioalet framträdde de ofta tillsammans, alltid i en anda av största ömsesidiga samförstånd och respekt. Men 1881 bröts idyllen, då Joseph anklagade sin hustru Amalie för otrohet med violinkonsertens berömda förläggare Fritz Simrock.

Brahms betraktade Joachim som notoriskt svartsjuk, och tog ensidigt parti för Amalie i ett privat brev till henne. Detta blev offentligt i samband med domstolsförhandlingar om en skilsmässa. Även domaren ställde sig på hennes sida, och skilsmässan beviljades inte. Nu utbröt sex års tystnad de tidigare vännerna emellan. Joachim ska ha heder av att han fortsatte att propagera för Brahms musik, men prata med honom var han måttligt intresserad av. Det blev tonsättaren som bröt isen genom sitt sista orkesterverk, den så kallade dubbelkonserten för violin och cello som tillägnades Joachim och cellisten Robert Hausmann, en gemensam vän. "Ett försoningsverk" konstaterade Clara Schumann nöjt i sin dagbok, glad över den återvunna friden i vänkretsen.

En av Mozarts sista symfonier

År 1787 hade det börjat gå dåligt för **Wolfgang Amadeus Mozart**, motgångarna blev allt tyngre. En vacklande hälsa, ett skuldberg som bara växte och den nedslående känslan av att wienarna, bara fem år efter hans ankomst till staden, nog hade börjat tröttna på hans verk. "Jag är i största behov av pengar men, min Gud, vem ska jag vända mig till?" klagade han i ett av flera desperata brev till vännen och textilhandlaren Michael von Puchberg, som han förstods bad om ett lån.

Besöken på pantbanken och böner om förskott från förläggare, ingen av dessa förödmjukelser räckte någon vart. Men arbetet måste gå vidare, och under sex eller sju sommarveckor 1788 tillkom hans tre sista och allra mest betydande symfonier.

Kronan på verket blev *Symfoni nr 41*, daterad den 10 augusti och vanligen kallad *Jupiter*. Efter denna fantastiska bedrift återvände han aldrig till symfonins form, trots att han levde i ytterligare tre år. Mozart brukar kunna glädja alla vetgiriga musikforskare genom att gärna strö upplysningar om sina verk omkring sig i sin omfattande korrespondens, men om de här tre mästerverken är det alldeles tyst.

Var det fråga om beställningsarbeten? Ingen vet, det har talats om en planerad subskriptionskonsert i ett kasino i Wien som skulle omfatta de tre symfonierna, men någon sådan verkar inte ha blivit av. Det blev inte heller en resa till London, som de också skulle kunna vara tänkta för.

Det finns helt enkelt inga uppgifter om några uruppföranden, så det är tveksamt om Mozart någonsin fick höra någon av symfonierna. Alla tre fick förmodligen invänta frukterna av hustrun Constanzes smarta affärssinne som blomstrade så efter Mozarts död, då symfonierna såldes till hugade förläggare. Kanske skrev han inte symfonierna enbart för att han kunde, utan för att han kände att han måste?

Frustrerade forskare och kritiker har i över tvåhundra år kämpat med att hitta rätt adjektiv för att beskriva denna musiks status, men är oftast eniga om att *Jupiters* final med kraft befäster Mozarts kontrapunktiska förmåga och innebär en oändligt elegant avrundning av hela den wienklassiska symfoniska eran.

Och namnet *Jupiter* då? Det är förstas inte Mozarts eget förslag, men bakgrunden är inte helt glasklar. Mozarts son Franz Xaver Wolfgang berättade omkring 1830 att den romerska övergudens namn hade applicerats som ett marknadsföringstrick av den berömda impresarion Johann Peter Salomon i London, känd bland annat för att ha introducerat Joseph Haydn i England.

Tillnamnet användes i alla fall frekvent där vid början av 1820-talet. För att uttrycka något nobelt, upphöjt, olympiskt? Kanske egentligen inte någon speciellt nödvändig "kvalitetsstämpel" i detta fall.

Familjekonserter

Musik i Uppland erbjuder konsertupplevelser för barn med hög konstnärlig kvalitet. Vi har produktioner i olika genrer med både frilansmusiker och våra fast anställda. Här presenteras kommande offentliga konserter med vår brassensemble Linnékvintetten och en med Uppsala Kammarorkester

Sagofröet

Onsdag 18 feb. kl 11.00 & 13.30, Sal B, UKK
Instrumentprovning kl 12.00-12.45

Torsdag 19 feb. kl 11.00 & 13.30, Sal B, UKK
Instrumentprovning kl 12.00-12.45

Sagofröet är en konsert för barn med Linnékvintetten och två färgglada artister från Yria, Zigga och Virvell! Genom sång och rörelse får vi uppleva Yrias sångskatt och fantasifulla stycken ur den klassiska musikens värld. Efter eller före konserten finns det möjlighet att prova instrument i foajén på våning 3.

Biljett: 100 kr. Barn upp till 12 år, fri entré.

Arrangeras i samarbete med Uppsala Konsert & Kongress

Ludde B

Lördag 18 april kl 13.00, Stora salen, UKK

Följ med dockan Ludde B och upplev Beethovens fantastiska musik.

Med humor och fantasi presenteras flera av Beethovens mest kända verk. En underhållande konsertupplevelse för alla åldrar!

UPPSALA KAMMARORKESTER

Dirigent: Andreas Hanson

Presentatör: Ayla Kabaca. Ludde B: Klas Backman

Piano: Markus Kvint

Konsertlängd ca 50 min.

Biljett: Vuxen 145 kr, barn t o m 16 år 45 kr.

Musik i Upplands kommande konserter

18 - 19 februari 11.00 och 13.30 Sal B, UKK

Sagofröet (rek. för barn 3-5 år)

Linnékvintetten och Yria

Arrangeras tillsammans med Uppsala Konsert & Kongress

Söndag 22 februari 16.00, Sal B, UKK

Strindberg & Skärgården

Musik blandas med August Strindbergs texter om skärgården

Linnékvintetten och läsning av Marika Lindström

Musik av Tor Aulin, Evert Taube, Bo Nilsson, Gunnar Hahn och Alice Tegnér.

Lördag 28 februari 16.00, Restaurangen, UKK

Carte Blanche

Trio X och hemliga gäster. *Fri entré*

Arrangeras tillsammans med Uppsala Konsert & Kongress och Musikens Hus Vänner

Torsdag 5 mars 19.00 Stora Salen, UKK

Chaplins *Modern Times* med liveorkester!

Uppsala Kammarorkester. Dirigent: George Morton.

6 - 13 mars, Konsertkarusellen, turné i länet

Baskery

Arrangeras i samarbete med kommunerna i länet och lokala föreningar.

Mer information och biljettpriser via musikiuppland.se

Se alla våra kommande konserter här!

Musik i Upplands kalendarium

Följ oss på Sociala medier:

Musik i Uppland samarbetar med Vi-skogen

Utöver en blomma, som tack till våra artisters medverkan planterar

Musik i Uppland träd i Vi-skogen som en gåva till vår gemensamma jord.

Länsmusikchef: Gabriel Lindborg 018-17 19 33, gabriel.lindborg@musikiuppland.se

Orkesterchef: Mona Gunnarsson 018-17 19 36, mona.gunnarsson@musikiuppland.se

Kommunikations- och marknadsansvarig:

Veronika Savolainen 018-17 19 34, veronika.savolainen@musikiuppland.se

Musik i Uppland, Box 3106, 750 03 Uppsala, tel. 018-17 19 20, info@musikiuppland.se

Stiftelsen Musik i Uppland är en regional musikorganisation i Uppsala med Region Uppsala som huvudman. Vår verksamhetsidé är att ge invånare i Uppsala län musikupplevelser med levande musik av högsta kvalitet. Det gör vi med anställda musiker och ett stort antal frilansande grupper och musiker. www.musikiuppland.se

**MU
SIK**
I UPPLAND